

17.3.2026

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Elielinaukion ja Asemakukion asemakaavan muutoksen ehdotuksesta

HEL 2020-004243 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa koskien Helsingin kaupungin 2. kaupunginosan (Kluuvi) korttelin 2012 tonttia 1 sekä katualueita. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Helsingin ydinkeskustassa olevaa aukiotilasarjaa Rautatieaseman länsipuolella. Asemakaavan muutoksen kaavaselostuksen (20.1.2026) mukaan kaavaratkaisu mahdollistaa uuden liike- ja toimitalokorttelin rakentamisen Elielinaukiolle, Asemakukion kehittämisen sekä alueen liikenteen muuttamisen pyöräily- ja kävelypainotteisemmaksi.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1939–2018) ja niissä Elielinaukio, Asemakukio ja Postikatu on merkitty katualueeksi. Lisäksi alueella on voimassa maanalaisia asemakaavoja (vuosilta 1975–2015), jotka mahdollistavat mm. metron, Pissararadan sekä maanalaista kävelyaluetta. Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on merkitty keskusta-alueeksi C1 (Palvelu-, liike- ja toimitilapainotteinen keskusta). Helsingin kaupunki omistaa alueen suurelta osin. Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa.

Suunnittelualue sijoittuu kahden valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) Helsingin Rautatien ja kolmesta kohteesta koostuvan kokonaisuuden RKY-alueen Vakuutusyhtiö Pohjan talo, Lasipalatsi ja Rautatalo väliin. Suunnittelualueelle sijoittuu suojeltu rakennus. Lisäksi suuri osa suunnittelualuetta reunustavista rakennuksista, kuten Postitalo ja Sokoksen talo, on suojeltu asemakaavamerkinnoin. Helsingin päärautatieasema on suojeltu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/85). Alue on myös osa maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki.

Suunnittelualueelle on laadittu suunnitteluperiaatteet (KSLK, 13.12.2016), jotka ovat lähtökohtana alueen suunnittelulle. Elielinaukion ja Asemakukion alueen kehittämiseksi käynnistettiin vuonna 2020 kansainvälinen kutsumuotoinen arkkitehtuurikilpailu, jonka voittajaksi valittiin arkkitehtitoimisto Snøhettan ehdotus Klyyga. Kilpailun voittanut rakennus koostuu ylöspäin kapenevista rakennusosista muodostaen

17.3.2026

pääosin monumentaalisen kaksisiipisen rakennuksen. Rakennuksen korkein kohta asettuu Postitalon puolelle räystääslinjan laskeutuessa portaittain kohti Rautatieaseman länsisiipeä.

Helsingin kaupunginmuseon kanta

Kaupunginmuseo on lausunut Elielinaukiota koskevan asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 11.9.2020 sekä asemakaavan muutoksen luonnoksesta 17.1.2025. Museo on nostanut lausunnoissaan esiin, että Asema-aukiota ja Elielinaukiota rajaavat rakennukset muodostavat eri-ikäisen, mutta ehyen taustan aukioille ja avoimien aukioiden merkitys on olennainen kehystämässä arkkitehtuuriltaan keskiössä olevaa päärautatieasemaa. Museo on esittänyt, että rakentamisen määrä ja korkeus sovitetaan tasapainoiseksi osaksi ympäristöä ja Töölönlahden miljöötä tutkimalla rakentamisen korkeutta esimerkiksi Postitalon matalammista siivistä. Lisäksi Asema-aukiolle suunnitellun uuden paviljonkirakennuksen osalta museo on todennut, että Asema-aukion avoimuus ja hengittävyys tulee turvata etenkin, jos Elielin aukio rakennetaan umpeen.

Kaavaselostuksen mukaan kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa rakennettuun kulttuuriympäristöön ja kaupunginäkymiin erityisesti Elielin aukion uudisrakennuksen rakentamisen osalta. Uudisrakennuksen massoittelua ja korkeuksia on tutkittu suojeltuihin maamerkkirakennuksiin: Päärautatieasemaan, Sokokseen ja Postitaloon sekä uudempiin rakennuksiin Holiday Inn -hotelliin ja Sanomataloon sovittaen. Uuden rakennuksen maksimi-korko on +44 metriä. Vaikka korkeustaso ei ylitä Postitalon korkeutta, on se museon näkemyksen mukaan paikalle liian korkea, erityisesti verrattuna Rautatieaseman räystääslinjaan, jonka korkeustaso on +15. Aiempien lausuntojensa mukaisesti, museo katsoo, että näin korkea rakentaminen heikentäisi Rautatieaseman lisäksi myös Postitalon veistoksellista asemaa kaupunkikuvassa.

Kaavaselostuksen mukaan rakennettu ympäristö selkeytyy Asema-aukion osalta, kun aukiolta poistuu nykyinen taksiasema ja autoramppi Eliel-parkkiin. Myös autoliikennekaistojen poistuminen tekee aukiotilasta laadukkaampaa kävely- ja oleskelualueetta. Museon näkökulmasta näillä muutoksilla on positiivinen vaikutus suunnittelualueen ympäristöön, sillä muutosten myötä ympäristö selkeytyy. Museo on myös nostanut esiin, että aukion suunnittelussa tulee huomioida, että pinnoite- materiaalien, kalusteiden, istutusten sekä valaistuksen on oltava luonteeltaan historiallisesti arvokkaaseen ympäristöön soveltuvia. Aukiotila ja katualueet on merkitty kaavakartassa (20.1.2026) kaupunkikuvan kannalta rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi ympäristökokonaisuudeksi (sk). Kaavakartassa on myös annettu tarkentavia määräyksiä ohjaamaan aukioiden rakentamista. Museo halu-

17.3.2026

aa korostaa, että aukion kiveyksiä, rakenteita, kalusteita, istutuksia ja valaistusta suunniteltaessa tulee lopputuloksen olla historialliseen arvokkaaseen ympäristöön sopiva, yhtenäinen kokonaisuus.

Kaavaselostuksen mukaan Asema-aukiolle esitetty pyöreä paviljonki on suunniteltu lasiseksi, jotta se avautuu mahdollisimman hyvin ympäristöönsä. Selostuksen mukaan paviljonki huomioi Postikadun ja Kaivokadun tärkeät näkymälinjat kohti päärautatieasemaa ja tulee kooltaan olemaan selkeästi alisteinen ympäröiviin rakennuksiin nähden. Kaavakartassa määritellään myös, että julkista ulkotilaa tulee kehittää aukiomaisena alueena. Museo on aiemmissa lausunnoissaan todennut, ettei Asema-aukiolle tule sallia lisärakentamista. Elielinaukiolle suunnitellun suurimittakaavaisen rakentamisen takia tulee Asema-aukion avoimuus turvata, sillä aukion avoimuuden ja tilan merkitys korostuvat erityisesti viereisen korttelin mahdollisen maksimaalisen tehokkaan rakentamisen takia. Museon näkökulmasta myös ympäristön kiintopiste ja arvokkain rakennus Rautatieasema vaatii ympärilleen riittävästi tilaa, jotta se säilyy dominanttina. Rautatieaseman tornin tulee säilyä maisemallisena kiintopisteenä, jolle tulee olla näkymät suunnittelualueelta ja kauempeakin. Asema-aukiolle esitetyn paviljongin sijoittelussa, muotoilussa ja mitoituksessa on myös otettava huomioon, että Rautatieaseman länsijulkisivu on kokonaisuutena arkkitehtonisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas.

Entisen VR:n varastomakasiinin (1910), nykyisin ravintolana toimivan, Vltavan sr-2-suojelumerkintä on säilytetty. Kaavaselostuksen mukaan Vltavan rakennus liitetään lasisella yhdysosalla Elielin aukiolle rakentamaan liike- ja toimistorakennukseen. Museo on esittänyt, että alueen vanhinta säilynyttä rakennuskantaa edustavalle entiselle varastomakasiinille tulisi jättää suunnitelmissa esitettyä enemmän tilaa ympärilleen myös Elielin aukion puoleisen julkisivun osalta. Kaavaselostuksen mukaan rakennuksen julkisivujen alkuperäiset osat säilyvät ja uudisrakennus liittyy pohjoiseen julkisivuun, jossa ei ole todettu perusteita suojelulle kaupunkikuvallisista syistä. Myös suunnitteluperiaatteiden lähtökohtana on, että rakennuksen merkittävimmät arvot, eteläiset, Asema-aukion puoleiset julkisivut, voidaan uudisrakentamisen yhteydessä säilyttää.

Kuten Kaupunginmuseo on aiemmissa lausunnoissaankin todennut, uudisrakentamisen sijoittaminen suunnittelualueelle ei ole kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta oikeansuuntainen ratkaisu. Rautatieasema ja sen edusaukio yhdessä Asema-aukion ja Elielin aukion kanssa muodostavat ainutlaatuisen kaupunkitilakokonaisuuden pääkaupungin ytimessä, jonka arvokkaita ominaispiirteitä tulee vaalia. Uudisrakentamisen mittakaava Elielinaukiolla ja rakennustehokkuuden li-

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

17.3.2026

sääminen Asema-aukiolla heikentävät arvokkaan kulttuuriympäristön säilymistä.

Lisätiedot

Katariina Ruuska-Jauhijärvi, tutkija, puhelin: 09 310 36473
katariina.ruuska-jauhijarvi(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö